

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. op. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINICA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Manuscrisurile să adresează la redacțiunea „FOAIA DIECEZANĂ” iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la Administrațiunea Tipografiei și Librăriei diecezane în Caransebeș. — Telefon Nr. 30.
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor., de aci în sus 10 coroane.	
” ” ” ” pe 1/2 de an 5 cor.		
” România și străinătate pe an 14 fr.		
” ” ” ” pe 1/2 an 7 ”		

Elementele fericirii

(Sfârșit)

2. Educațiunea în familie.

Câți părinți n'au sămănat în copiii lor sămânța beției în loc să semene grâu bun! Câți copii ar avea drept să acuze pe cei ce le-au dat viață și să le zică: „Voi sânteți răspunzători de nefericirea mea, voi m-ați aruncat în adâncime! Voi m-ați înșelat în viața voastră în muncă, soartă, lux, îmbrăcăminte, la masă, în mândrie, în plăceri!”

O scădere generală a educației în familie, îndeosebi la fete, este a crește pe copii nu atât conform situației în care vor fi mai târziu, cât mai vârtos pentru un viitor nerealizabil. Este mare greșală a dezvolta în copii astfel de gusturi, trebuințe, obiceiuri de bună aflare, la care mai târziu vor fi siliți să renunțe, fără trecere, în urma schimbărilor îndurate în situație. Mulți părinți își tratează copiii nu având în vedere situația în care vor fi după căsătorie, ci în vederea situației de acum a familiei. O fată, d. e., cheltuiește pe an 1000—2000 coroane numai pe toaletă. Deodată însă trebuie să se restrângă. Ce e urmarea? Că ea e jenată, se restrânge, face economii greșite ori, ce e și mai rău, de desperare se aruncă în risipă, face datorii — mizeria își arată colții. Tânăr de înșurat nu se apropie de o astfel de familie unde fetele nu fac nimic decât se îmbracă și dezbracă.

Lucrul cel dintâi este a sădi în copii dragostea de muncă. Orcare este sânul familiar în care să naște cineva, viitorul e ascuns pentru toți, căci viața nu trebuie considerată un șir de sărbători și veselie, ci ca o grea încercare unde individului i-să cer multe jertfe.

Bucuriile ce le întâmpină cineva sânt un fel de odihnă, repaus; iar repausul presupune

muncă, care să manifestă în felurite chipuri după starea celuice o săvârșește. Munca nu ocupă numai corpul, ci spiritul, imaginația; facultățile noastre încetează așa a fi lăsate în voea lor, adevă să rătăcească în poftă mincinoase, visuri periculoase și a produce disarmonie în internul nostru.

Mai mult, munca e productivă, ea sporește bunăstarea; contribuie deci la fericirea economică, trebuie să căutăm în fel de buget familiar, iar toate acestea sânt pentru mulți lucruri cu totul străine. Aceste virtuți frumoase și fecunde domestice în multe locuri au dispărut! Câte fete nu-și aduc aminte că o coroană are 100 fileri!

Plaga cea mai mare, plaga care strică căsnicia, este toaleta, multele haine. De am căuta conturile unei doamne, din o casă mai mult de starea mijlocie, a unui funcționar, apoi ne mirăm ce sumedenie de bani înghite toaleta doamnei la an și e mirare că bărbatul mai poate răzbi. În fiecare moment, așa zicând, trebuie refăcută o pălărie, o haină, căci doamna nu poate rămânea mai pe jos decât N. Răul acesta însă nu bântue numai aci, ci și pe sate. Luxul în haine a luat măsuri înspăimântătoare. Averile sânt toate în hainele și sculele de sărbători ale femeilor din casă. Așa bugetul să însărcinează, să neglijează cele mai necesare lucruri numai spre a satisface amorul propriu. Sânt ele și alte motive care hotărăsc toaleta. Educațiunea familiară trebuie cu totul schimbată, căci numai așa nu vom ajunge la totală ruină morală și materială.

În criza aceasta a fericirii familiare bărbatul încă are răspundabilitate. El părăsește cercul familiei ca să alerge în cafenea, renunță la plăcuta petrecere ce trebuie s'o aibă un părinte conștient de datoriile lui în orele de

repaus în societatea copiilor săi, soția lui e osândită vecinic a fi singură chiar în momente câteodată foarte grele ce să pot întâmpla în viața unui om. Și câți sânt vrednici de această muștrare! Ce bunăstare, bucurie, dulceață să pot revărsa într'o familie, când tata uită apucăturile, obiceiurile de când era holtei; când cheltuelile să restrâng la cele mai necesare! În o atare familie nu poate avea loc monotonie, tristeță.

Aceste bunuri familiare să pot ajunge însă dacă copiilor să dau sfaturi înțelepte, îndrumări potrivite nu atât cu vorba cât mai vartos cu fapta.

3. *Rolul civilizației.* Familia și religiunea pot fi favorizate ori împiedecate în lucrarea lor de atmosfera morală ce să naște din civilizațiune, legi, datini, obiceiuri și puterea publică. Elementele ce intră în această atmosferă pot fi bune ori rele; iar noi de voe ori fără voe sântem siliți să trăim în mediul ce rezultă din aceasta, în care respirăm, să dezvoltă toată activitatea noastră, cuprinde întreaga noastră ființă și exerciază asupra ei o influență nespus de mare. Fără să băgăm samă, spiritul nostru se lasă a fi povățuit și pătruns în oarecare măsură, fie orcât de mică. Cum poate, prin urmare, inima ~~puterea să se opună de a nu fi sedusă de~~ atribue civilizației? Orcât de departe ne-am duce, civilizația ne urmărește și nu este colț de pământ ce nu i-ar fi supus. Religiunea și familia trebuie să țină samă de ea.

Dacă concursul ei le este asigurat, atunci au problemă ușoară; toate forțele sociale să grupează într'un mănunchi și lucrează în acelaș chip săvârșind o lucrare solidă și minunată, iar societății asigură ordine, armonie, stabilitate și progres real. Din nefericire însă nu pretutundene e așa. De multeori încordările ei sânt conspirație contra naturii, religiunii și familiei; iar fiindcă dispune de nenumărate mijloace, de credit imenz, apoi produce serioase încurcături celorce se ocupă cu educația copiilor și tineretului, în cari trebuie să să formeze temperamentele și caracterele.

În cazurile cele mai multe să întâmplă adică că natura, religiunea și familia recomandă a merge la dreapta, iar civilizația comandă la stânga și anume în felul că poruncește nepermițând insubordinare. Civilizația modernă e tirană în cea mai mare parte, ea pretinde mult, dă naștere la dorințe, poște, trebuințe fără a împărtăși mijloacele spre a le realiza. Ea a produs moda ca un tribut greu în familie, ea turbură și nebunește simțurile, ca face că carnea triumfă asupra spiritului și l-a făcut pe acesta să se împace cu toate pasiunile și special cu

mândria. Câte minciuni n'a propagat ea în istorie! Câte erori n'a lătit și vulgarizat ea, în filozofie ca să amăgească spiritele și să le poată stăpâni! În morală civilizația a produs criză înspăimântătoare, egoizmul a nimicuit aproape de tot altruizmul, căci omul puțin se ocupă cu viața ceealaltă și așa ignorează pe aproapele, față de care săș manifeste dragostea ce o are către Dumnezeu cel nevăzut.

Fără religiune nu este fericire adevărată! Să cultivăm religiunea noastră adevărată, dar nu numai cu vorba, ci în faptă. Câți intelectuali de ai noștri nu se împărtășesc viața întreagă de mijloacele ce biserica le are spre fericirea vremelincă și vecinică! (a)

Despre simbolul credinții

D.

Despre cer.

După judecata particulară sufletul se duce în cer ori în iad. Aci să espun cestiunile: *Există un cer? Care sânt bucuriile cerului? Cine se duce în cer?*

1. Există un cer?

Credința că există un cer să dovedește:

1. Din s. *Scriptură*. Aci în T. N. *Scriptura* „Ogura mă voi când să va arăta mărirea ta” (Ps. 16, 15). Așijderea în T. N. zice Mântuitorul, „Bucurați-vă și vă veseliți că plata voastră multă este în ceruri” (Mt. 6, 12). Mai sânt și alte număroase texte cu privire la acest adevăr, iar numirile care întimpinăm în s. *Scriptură* sânt: rai, mărirea vecinică, viața vecinică, împărăția cerurilor, tara (patria), Ierusalimul ceresc etc.

2. *Tradiția* exprimată în scrierile s. părinți cuprinde nenumărate mărturii despre acest subiect. Mucenicii sufăr toate chinurile și caznele în nădejdea de a câștiga cerul, sântii renunță la bunurile pământeste, ca să poată fi partași la cele cerești; în urmă biserica obligă pe credincioși a face acte ale nădejzii arătându-le în ce chip pot moșteni cerul.

Chiar la păgâni aflăm adevărul acesta, căci toate popoarele cred că este o altă viață unde cei buni vor fi răsplățiți.

3. *Rațiunea* trebuie să recunoască că dreptatea și bunătatea lui Dumnezeu nu îngăduie ca cei buni aici pe pământ să nu primească răsplata potrivită faptelor săvârșite.

2. Care sânt bucuriile cerului?

Cum și în ce constau aceste bucurii, plăceri, nu să poate descrie mai aproape, căci cum scrie apostolul Pavel: „Celece ochiu n'a văzut și ureche n'a auzit, și la inima omului nu s'a înălțat a gătit Dumnezeu celorce il iubesc pe el” (1. Cor. 2, 9). Dar știm că deși ele nu sânt *complete* și *definitive*, totuș acolo se bucură sufletul de odihnă, privește pe Dumnezeu

față în față, îl iubește cu dragoste perfectă, îl preamărește și laudă neînterupt. Atunci sufletul nu e lipsit de nimic, căci acolo nu e scârbă, nici suspinare, nici patimi, nici ispite, nici frică ori supărare. Totuș este deosebire în privința acestor bucurii întrucât nu toți să împărtășesc de ele în măsură egală. Ei după măsura meritelor fiecăruia. Mântuitorul zice: „În casa Tatălui meu sânt mai multe lăcașuri“ (Io. 14, 2).

3. Cine se duce în cer?

E firesc că numai acele suflete să împărtășesc de aceste bucurii, care sânt în starea grației, adică curățite de păcate au părăsit viața de pe pământ, sufletele dreptilor.

E.

Despre iad.

După judecata particulară unele suflete pot fi trimise în iad. Să intrabă acum: *Este iad? Ce fel de chinuri sânt acolo? Cine ajunge în iad?*

1. Este iad?

Adevărul acesta de credință să întemeiază pe:

1. *S. Scriptură.* Așa zice Mântuitorul: „Mai bine îți este ție să intri în viață șchiop decât două picioare având să fi aruncat în gheena în focul nestins. Unde viermele lor nu moare și focul nu să stinge. Și de te smintește pe tine ochiul tău scoate-l pe el, că mai bine-ți este ție ca cu un ochiu să intri întru împărăția lui Dumnezeu decât doi ochi având să fii aruncat în gheena focului. Unde viermele lor nu moare și focul nu să stinge“ (Mc 9, 45-48).

Locul acesta sa numește: locul nestins, moarte vecinică etc.

2. *Tradiția* să cuprindă în simboalele credinții și în mărturia s. părinți și învățători ai bisericii.

Dar credința aceasta o au și păgânii.

3. *Rățiunea.* Dumnezeu e sânt și deci trebuie să respingă dela sine ce e murdar; apoi este el drept și așa trebuie să pedepsească crima conform acestei dreptăți.

2. Ce fel de chinuri sânt acolo?

Nu e cu putință a le descrie cu deamăruntul, dar știm destul ca să ne ferim de ele. Anume ele sânt:

Teribile, căci: „Groaznic este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu“ (Evr. 10, 31). Iar ceice sânt acolo: sânt *osândiți*, adică n'au parte de cer și privirea lui Dumnezeu; apoi sufăr *chinuri*, căci focul nicicând nu să stinge, dar nu-i mistue. Ei simțesc muștrarea conștientii păcatelor săvârșite, sânt în societatea duhurilor rele, sufăr munci pozitive.

Dar nu toți cei din acest loc îndură chinurile în aceeaș măsură, ci după faptele fiecăruia — așa pretinde dreptatea absolută a lui Dumnezeu.

3. Cine ajunge în iad?

În acest loc ajung ceice au părăsit viața pământească fără să se fi căit de păcate.

(Urmează)

Creștinismul și învățării în veacul al XIX

(Continuare)

Quentin — Paul Desains (1817—1885) profesor la facultatea de științe în Paris, membru al Academiei de Științe. Colegul lui dela Academie. Fizeau, și prietenul lui Mézières, dela Academia franceză, sânt martori despre credința lui. „Tu — zice Mézières — ai văzut moartea și erai calm, pentru tine ca era începutul unei vieți noi, aurora nădejilor nemuritoare, de care credința ta tare nicicând nu sa indoit.“ Iar Fizeau în raportul către Academia de științe: „După ce am amintit titlurile ce onoră pe învățatul în Desains, vom exprima sentimentul tuturor celor ce l-au cunoscut amintindu-ne însușirile rari ale inimii lui. Dacă echitatea, bunătatea, spiritul lui de dreptate, fidelitatea către amici, devotamentul neostenit în împlinirea datoriilor, *sentimentele lui religioase*, demnitatea vieții lui, cu un cuvânt toate l-au meritat respectul tuturor în întreaga lui viață, apoi aducerea aminte de aceste însușiri și de virtuțile de care a dat el pildă nu poate să rămână străină de numele lui“.

Cesar — Mansuet Despretz († 1863 — are lucrări despre căldură, acustică, electricitate), creștin credincios care nu permitea ca în prezența lui cineva să atace biserica ori clerul, dar asupra datoriilor practice religioase a revenit numai pe patul de moarte.

Cesar — Antonie Becquerel (1788—1878), profesor de fizică la Muzeu (lucrări asupra electricității și magnetizmului, căldurii animale etc.) Fizeau colegul lui, în Academia de științe zice că Becquerel ajunsese aproape vârsta de 90 de ani fiindcă se simțea bine între ai săi, era de seninătatea unui înțelept, cu liniștea unui suflet a omului de bine, avea încredere în Dumnezeu și în nemurirea nădejilor creștinești.

Urmaș la Muzeu a fost fiul lui *Alexandru Edmond Becquerel* (1820—1891), colaborator la lucrările tatălui, dar independent de el încă a lucrat despre spectrul solar și constituția luminii electrice etc. El era credincios ca și tatăl lui și prindea adeseori ocaziunea de a se pronunța — față cu materialismul — că nu e cu putință a pricepe origina vieții pe pământ fără un Creator. În opul său. *Puterile fizico-chemice și intervențiunea lor în producerea fenomenelor naturale* (1875) scrie el: „Viața organică a putut începe numai în terenul drojdiilor; dar cum sa întâmplat trecerea dela viața neorganică la cea organică? Aceasta e secretul Creatorului. Trebuie să admitem existența unei puteri creatoare care sa manifestat într'o anumită epocă și care azi pare că nu mai lucrează decât să perpetueze speciile ce există acum“. Apoi, citând o pagină dela marele chemist șvedez Berzelius († 1848) care protestează contra materializmului și-ș mărturisește credința în Dumnezeu, Becquerel adaugă: „Am aflat de bine să aduc înainte aceste cuvinte sublimе ca să dovedesc că cele mai înalte spirite nu cred că materia să poate organiza de sine însăș cu concursul puterilor ce stăpânesc natura anorganică“.

Englezul *Tait* († 1901 — a lucrat despre termodinamică, lumină, căldură etc.) era prieten cu lord Kelvin; a mărturisit mai de multeori că e absolut necesară întervenirea unei puteri creatoare pentru formarea ori distrugerea unui singur atom chiar al materiei moarte. Despre materialişti zice el că sânt incurabili, deoarece în voinţă şi conştiinţă nu vreau să vadă decât fenomene fizice. „Ignoranţa — zice el — fie că să refugiază între foile nevinovate ale spiriţiştilor ori în eroarea funestă a materialiştilor, presupune o doză de incapacitate“.

Englezul *Macquorn Rankine* († 1872). Despre acesta scrie *Tait* în prefaţa operelor lui Rankine că acesta îşi iubea foarte mult părinţii şi că în jurul lui intim să află notiţa că le este recunoscător pentru instrucţia ce de timpuriu i-au dat-o în adevărurile fundamentale ale creştinismului deodată cu cunoaşterea Creatorului.

Kroenig († 1879) e cunoscut prin cercetările lui asupra gazurilor. De multeori s'a exprimat el că e absurd a vorbi de concursul atomelor, ci e necesar a primi existenţa unei inteligenţe creatoare. El a publicat o carte despre existenţa lui Dumnezeu şi fericirea omului.

Filip Jolly († 1885), profesor în München (are lucrări asupra căldurii, endosmozei); obiceiul să termine prelegerile aducând aminte că toată ştiinţa noastră nu e decât o fărâmatură (*Stückwerk*) şi nu ne poate spune nimic despre raţiunea din urmă şi sfârşitul a tot ce există.

Întrebări şi răspunsuri

la

„Purtarea socoţilor bisericeşti“

Am scris şi tipărit broşura „Purtarea socoţilor bisericeşti“. Mai mulţi domni preoţi şi învăţători au cetit-o — aşa se vede — în fuga mare şi neputând consuma pe deplin materialul ei, cer fel de fel de lămuriri.

Mă bucur de atenţia, ce se dă cărţii mele, şi cu plăcere răspund la întrebările, ce mi-se pun. Pentru că la aceleaşi întrebări, trimise din mai multe părţi, să răspund odată, public răspunsurile în organul eparhiei noastre „Foaia Diecezană“.

Înainte de toate însă fixează următoarele:

I. Tot cazul de schimbare în averea bisericească, fie el cât de neînsemnat, trebuie contabilizat. Dacă cineva e introdus în sistemul meu de a purta contabilitatea bisericească şi a pătruns pe deplin pinciipiile lui, e imposibil, ca să nu ştie contabiliză schimbările, ce-i pot obveni. Ori ce caz de schimbare trebuie să-şi aibe contul propriu şi tot odată — fiind vorba de contabilitatea dublă — contul său opus. Aflate aceste două conturi, contabilizarea e o jucărie.

II. În interesul averii bisericeşti, precum şi al purtării socoţilor, să ne ferim cât se poate de a lua de bani buni pretensiuni neîncasabile, ba — la repartiţii, venite bisericeşti etc. — chiar neîncasate. Ele produc de multe ori schimbări nereale în averea

bisericii. Măresc *activa* şi *venitele* bisericeşti numai pe hârtie. Şi apoi ştim din experienţă, că nu toate pretensiunile de felul acesta se pot încasa. — De aceea să considerăm repartiţia de avere bisericească numai întru cât s'a încasat; să vindem scaune, să admitem părazi bisericeşti, numai pe bani gata. Să introducem peste tot regula, ce am găsit-o în unele comune bisericeşti, de a trage clopote, a da ornate etc. — absolut necesare — celor săraci şi celor ce nu pot plăti cu bani gata, *grătuil*. Cine vrea paradă, plătească-o!

Dacă credincioşii noştri au bani pentru mâncări şi beuturi la pomeni, praznice, nunţi ect. de ce tocmai bisericii să rămână datori? Regula amintită foloseşte şi bisericii şi particularilor, dar mai ales purtării socoţilor bisericeşti.

III. Unde purtarea socoţilor bisericeşti e prea complicată din cauza multelor schimbări, prin care trece averea bisericească, pe lângă „Cartea socoţilor bisericeşti“ trebuie să ne folosim şi de cărţi ajutătoare, pe cari şi-le poate combina fiecare purtător de socoţi după trebuinţele, ce i-se impun. Aşa d. e. cărţi ajutătoare sunt indispensabile acolo, unde debitorii sunt mulţi, unde se fac repartiţii, la zidirea unei biserici etc. (vezi broşura mea, pag. 11, notiţa 1).

După acestea trec la întrebările, ce mi s'au pus.

Întrebarea 1. Cum e a se purcede la finea anului cu aceia, cari n'au achitat datoria lor faţă de biserică, ci au rămas în restanţă cu taxele pentru folosirea scaunelor, zvoanelor şi ornatelor Pe ce cale are a se face evidente aceste restanţe cu finea anului şi cum sunt ele a se ţine în evidenţă, a se lua în inventarul anului respectiv, pentru ca să li se poată deschide cont pe anul viitor?

Răspuns. E lege, că în contabilitate se poartă evidenţă despre ori ce schimbare în averea bisericii. *Exemplu.* Ioan Petrescu cumpără un scaun, pe viaţă sau pe un an, cu 20 cor. în bani gata. Cazul se introduce în contul *Cassei* la *Debit* şi în contul *Venitelor bisericeşti* la *Credit*. — Dacă însă Ioan Petrescu nu solveşte suma de 20 cor., când la scaunul, ci rămâne bisericii dator, apoi deschidem lui Ioan Petrescu un cont, pe care-l *debităm* cu 20 cor. şi totodată *credităm* cu această sumă contul venitelor bisericeşti. La finea anului purcedem cu contul lui Ioan Petrescu, care a „rămas în restanţă cu taxa pentru folosirea scaunului“ întocmit cum purcedem cu toate celelalte conturi de debitori. Tot aşa purcedem şi atunci, când cutare Petru sau Pavel „rămâne în restanţă pentru folosirea zvoanelor, ornatelor“ etc.

De altcum evidenţa datoriiilor de felul acestora se poate ţine în cartea *debitorilor*, de care vorbim în răspunsul întrebării a doua.

Întrebarea 2. Aceeaş întrebare ca prima, se referă însă la „repartiţie“.

Răspuns. Ţinem evidenţa repartiţiei în o carte ajutătoare, numită: *Cartea repartiţiei*, eventual a *debitorilor*. După numărul caselor credincioşilor deschidem în această carte conturi fiecărui parohian. Debităm conturile acestora cu singuraticile sume, ce li s'au impus să le solvească bisericii. Avem deci în cartea debitorilor conturi de felul acesta:

Ioan Scurtu, 1.			Pavel Radu, 2.		
Repartiţia			Repartiţia		
pe anul 190 . . .	10.—		pe anul 190 . . .	8.—	

Sumele plătite în repartiție de credincioși în decursul timpului, se creditează în cartea debitorilor.

La fiecare caz de plată însă luăm la mână și „Cartea socoșilor bisericești”. Debităm suma plătită în contul Cassei și o credităm în contul Repartiției.

Purcezând astfel avem evidență exactă asupra repartiției (în cartea debitorilor) și totodată știm cât a intrat de fapt din ea în averea bisericii (în Cartea socoșilor bisericești).

Contabilizările făcute în chipul acesta își află explicare în cele ce le-am fixat mai sus sub II.

La finea anului, pretenșiunile neîncasate, dar constatate din cartea debitorilor, se pun în inventar atât la *Activa*, cât și la *Passiva* sub titlul: *pretenșiuni restante* sau dubioase, cari eventual încă se pot subîmpărți în: *din repartiție și din venite bisericești*.

Întrebarea 3. *Biserica noastră are un proces. Advocatul N. a cerut și primit un anticipat de 30 cor. Cum vom ține în evidență acest anticipat până la finirea procesului? Observ, că dacă câștigăm procesul, avocatul ne restituie suma anticipată, dacă însă îl pierdem, biserica va întregi spesele până la suma stăvilită de județ.*

Răspuns. Anticipatul dat avocatului este un împrumut pe timpul până se sfârșește procesul. Deci deschidem avocatului N. un cont, pe care îl debităm cu 30 cor. ca anticipație în procesul cutare, iar contul Cassei, care dă banii, îl credităm cu aceeași sumă.

Câștigă biserica procesul, avocatul ne restituie suma de 30 cor., pe cari le debităm în contul Cassei și le credităm în contul avocatului. Sumele dela debitul și creditul acestui cont este achitat și contul se scoate din evidență.

Punem cazul, că biserica pierde procesul. Spesele judecate sunt 50. Prin urmare biserica trebuie să plătească avocatului încă 20 cor. Ce facem?

1. Credităm contul Cassei cu 20 cor., ce le dăm avocatului, ca rest din spesele de proces;
2. Credităm contul avocatului cu 30 cor. și
3. Debităm contul Speselor, cu 50 cor.

Lucru foarte ușor și simplu, dacă ținem în vedere regulile de contabilizare!

P. Barbu

Știri

Numire. Venerabilul Conzistor diecezan gr. or. rom. din Oradea-mare, a numit pentru postul de catichet gr. or. rom. la gimnaziul superior din Beiuș împreună cu postul de rector al internatului diecezan de acolo, pe Dl *Antoniu Bala* candidat de preot și jurist de anul prim de origine din comuna Moldova-nouă de ceza Caransebeșului.

A murit asesorul conzistorial din Sibiu Moise Lazăr. Odihnească în pace!

O faptă nobilă. Zilele trecute s'a desfășurat testamentul învătătorului Daniil Verendeanu din Bozoviciu, mort anul trecut. Testatorul a lăsat toată averea sa în valoare de 13.000 cor. bisericii cu condițiunea ca văduva să locuiască în casă și să se folosească de pământ până la moarte, iar suma de 6000 cor. depusă cu libel la cassa de păstrare să serviască ca baza unei fundațiuni cu numele testatorului, pentru ajutorarea elevilor săraci. Casa defunctului va servi după moartea văduvei ca spital, unde li-se va da îngrijire bolnavilor săraci. Fapta aceasta nobilă vorbește de sine și de Dumnezeu să aibă mulți imitatori!

O nouă invențiune românească. D. Samuil Petrașcu, măstar artistic în Paris, a inventat un scaun care se poate purta în buzunar, iar dacă se desface, se poate șede pe el foarte comod. Invențiunea a fost brevetată în Franța.

Denunțarea pedepsită, sănckeritatea remunerată.* Obrislerul Varennes criticase aspru pe Napoleon în o epistolă, adresată unui amic al său. Această epistolă ajunge în mâinile împăratului, carele citând pe Varennes, îi arată epistola și-l întreabă: „Ai scris dta epistola aceasta?” „Da, Sire”. „Și nu ți-i rușine de conținutul ei?” „Nu Sire, și privind aspru la Napoleon zice: „dar de adresă”. Napoleon cugetând puțin îi zise: „Da, ai dreptate. Cele afirmate au fost comunicări confidentiale și amicului d-tale a jucat pe Iuda. În viitor, dacă voești să critici poruncile și dispozițiunile mele, atunci aratăți părerea unei adrese mai bune, adică mie sângur. De astăzi vei fi membru în conziliul meu de rezboi. Varennes a fost promovat, iar denunțatul transferat în un oraș îndepărtat în provincie.

Fii precaut la vorbe.* În earna grea din 1836—37 Ludovic T. regele Bavariei făcea mici preunblări în curtea palatului seu înbrăcat într'un căput ponosit, lung până în pământ așa, că nu'l cunoștea nime afară de cei mai intimi. Intr'o zi între oarele 1—2 află în grădină pe o bancă un student repelând lecțiunile la un frig de 12°. El îl intrabă una-alta, la ce studentul îi răspunde scurt și respicat: „Inghet aici, inghet acasă; dacă inghet, să inghet la vedere și nu în întunec.” „Apoi de ce nu mergi la curtea regelui și să ceri ajutor?” „O, la zgărcitul acela la ce? Pagubă după hârtie”. Regele l-a mai întrebat de nume și locuință. El era tuturor cunoscut de mare zgărcit. — Mănezi la amiaz, când studentul era la masă, iată un căraș cu o epistolă și intrabă unde să descarce lemnele?

F. D.

Cronica literară și culturală

Chestia unirii bisericilor o lămurește cuminte și foarte bine harnicul prof. sem. Bogdan, care ne arată cu bogate dovezi în mână că doctrina infalibilă a bisericii vechi ecumenice reprezintă adevărul revelat al creștinismului întreg și *nefalsificat*, zice: Unirea în credință a singuraticelor biserici de astăzi se poate realiza numai pe temelia neclintită a acelei doctrine. Cântarea altei baze doctrinale pentru unirea bisericilor ar fi identică cu încercarea zădarnică de a pune bisericii altă temelie decât care este pusă. Cel mai însemnat pas spre unire s'ar face prin aceea, că fiecare din bisericile existente astăzi, și-ar revida conștientios fondul său de credință și l-ar aduce în perfectă consonanță cu doctrina bisericii vechi ecumenice, eliminând dintrânsul cele întrecătoare și adăugându-i cele co-i lipsesc. Alt teren comun de înțelegere între biserici nu se poate afla. Biserica ortodoxă îl acceptează și se supune instanței decizătoare a bisericii vechi ecumenice, cu care a păstrat întru toate o neîntrepută continuitate și comunitate de credință. În chestia atât de importantă a unirii bisericilor, biserica ortodoxă nu pășeste cu pretenții nejuste și contrare spiritului creștin, ca recunoașterea supremației și infalibilității unuia dintre episcopi, ci ea cere *recunoașterea adevărului* învățatului apostolice și tradițional, fiind piatră unghiulară a ei *Iisus Christos*. Închinarea, prin *credință* și *vieală*, în fața sfinteniei acelu adevăr — iată condiția sine qua non a unirii bisericilor! (Rev. Teol. p. 272).

* Trimise de preotul N. Jurca din Cires.

Frumoasa revistă blăjeană *Revista politică și literară* își tipărește al 4-ea număr cu remarcabile articole de A. Ciato și Dr V. Moldovan, două nuvele a scriitorilor aleși Agârbiceanu și I. Adam, o scumpă poezie a Mariei, Cuntan, iar Dr I. Rațiu încreștează în cronică literară uriașa activitate ca preot și scriitor a părintelui Bunea din incidentul alegerii sale de membru al Academiei Române. Interesantă și prețioasă în același timp este Bibliografia catehismelor românești vechi de Dr Stefan Pop. De astădată scrie în ea despre Catehismul de Brașov din 1559.

*

Semnalăm, deocamdată, apariția în volum a cântecelor — dragalăse și duiocase — domnișoarei Ecaterina Pitiș, despre cari se va vorbi în alt număr al cronicei noastre.

*

Miercurea trecută a avut loc întrunirea secțiunilor literare ale Asociațiunii sub președinția dlui Șuluț. Vrednic de amintire este raportul secretarului literar Octavian Goga în care zugrăvește icoana stărilor noastre culturale, arătând apoi ce s'a putut lucra din hotărârile din anul trecut ale secțiunilor. Dl Goga a propus ca secțiunile să se ocupe și cu ideea colportajului, ce s'a slevat și discutat cu mult interes în ziaristica noastră.

*

Anunțăm cu plăcere apariția colecției cu 60 de cântece, adunate de compatriotul nostru, dl P. Ciorogariu profesor în București, atât cuvintele cât și în „Biblioteca Românească”. — Această colecție a apărut în „Biblioteca Românească”. — Librăria Sococ, București. Nr. 42—44. Prețul 40 cr. Este prima lucrare de felul acesta, în care doinele noastre vechi apar ca noi; iar tineretul de azi vede în ele, cum părinții, moșii și strămoșii noștri își exprimau simțemintele lor de durere, dragoste, vitejie etc. Încurând va apare al 2-lea număr. Dl P. Ciorogariu a primit un ajutor de 500 Lei din partea dlui Ministru al Cultelor din București dl Spiru Haret, pentru tipărirea nrului al 2-lea. Iată dar, că aceste colecții, se recomandă dela sine.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Ven. Conzistoriu diecezan dto 18 Iunie 1909 Nr. 3885 ex 1909 să escrie licitațiune minuendă pentru renovarea sfinte biserici, și adecă: facerea ceriului, facerea ferestrilor, văruirea din lăuntru și afară a sfinte biserici, din comuna **Jamul mic**.

Prețul de esclamare este 2403 cor. 28 fil.

Licitațiunea se va ținea după expirarea de 30 zile dela publicare, va să zică în Dumineca proximă acesteia, adecă în 9 August st. v. la 11 ore în școala din loc.

Întreprinzătorii au să depună vadiul de 10% în bani gata.

Participanții la licitațiune nu au a pretinde nici o diurnă.

Specificațiunea de măsuri și spese precum și condițiunile de licitație să pot vedea la oficiul parohial din loc.

Jamul mic din ședința comitetului parohial gr. or. rom. ținută în 24 Iunie 1909. 3—3 [7] **Comitetul parohial.**

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Pe baza încuviințării Venerabilului Conzistoriu diecezan gr. ort. român din Caransebeș dtdo 13 Iunie a. c. sub Nr. 2918. B. ex 1909, se escrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a bisericii gr. ort. române din comuna **Unip**, protopresbiteratul Buziaș.

Prețul de esclamare este 22004 cor. 51 fil.

Licitațiunea se va ținea în 2/15 August 1909 la orele 10 a. m. în școala conf. gr. ort. română din loc.

Doritorii de a întreprinde acest lucru să-se prezenteze în ziua amintită, având a depune vadiul de 10% din prețul esclamării în bani gata ori hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese și măsuri, precum și condițiunile de licitațiune, se pot vedea în orice zi la oficiul parohial din loc.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de preferință asupra acelora măestrii întreprinzători, în cari va avea mai multă încredere. Participanții la licitațiune nu au dreptul a pretinde diurne sau spese de călătorie.

Contractul încheiat pentru întreprinzători va fi valabil îndată după subscriere, iară pentru comuna bisericească numai după aprobarea Venerabilului Conzistor diecezan.

Întreprinzătorul este îndatorat se reboniște comunei bis. spesele de 240 cor. avute cu compuneroa planului.

Unip din ședința comitetului parohial ținută la 5 Iulie 1909 v.

Iuliu Crainic, m. p.
paroh și preș. com, par.

Iosif Nanu m. p.
not. com. parohial

În conțelegere cu protopopul tractual *Ioan Pepa*. 1—3 [8]

Pe baza încuviințării Ven. Conzistoriu dtdo se escrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a salei de învățământ confesional gr. or. rom. din **Curtea**, protopopiatul Făgetului, cu prețul de esclamare, 4546 coroane 11 fil. în care sumă se cuprinde și materialul întreg dimpreună cu zilerii.

Licitațiunea se va ținea în 5/18 Iulie 1909. la 2 ore p. m. în școala confesională română din loc.

Reflectanții vor depune, ca vadiu 10% din prețul de esclamare înainte de începerea licitațiunei.

Planul, specificațiunea de măsuri și spese se pot vedea ori și când la presiudiul comitetului parohial.

Întreprinzătorul este îndatorat a plăti arhitectului pentru plan și specificațiunea de spese 50 coroane.

Participanții la licitațiune nu au dreptul a pretinde diurne sau spese de călătorie.

Curtea, din ședința com. parohial ținută la 4 Iulie n. 1909.

3—3 [6]

Comitetul parohial.

Concurse

Pentru întregirea definitivă a posturilor de *învățători* la școalele confesionale gr. or. rom. din **Bichigi, Brănesci, Bucoveți, Gladna-română, Fărășesci și Petroasa**.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

I. Bichigi

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. Pentru conferință 12 cor.
3. Pentru adunarea generală 20 cor.
4. Pentru scipturistica 6 cor.
5. Pentru lemne 120 cor. pe seama învățătorului 80 cor. și pe seama școalei 40 cor. Lemnele va avea să le aducă învățătorul pe spesele sale.
6. Dela înmormântări, unde va fi poftit 1 cor., iar cu liturgie 2 cor.
7. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de 800 □ stângeni.

II. Brănești

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. Pentru conferință 20 cor.
3. Pentru scripturistică 16 cor.
4. Pentru lemne 66 cor. 40 fil., pe seama învățătorului 36 cor. 40 fil. și pe seama școalei 30 cor.
5. Pentru servitorul școalei 24 cor.
6. Locuință liberă cu grădină de $\frac{1}{4}$ juger.

III. Bucoveți.

1. Salar în bani gata 464 cor.
2. 9 Hl. grâu, 9 Hl. cucuruz.
3. Pentru conferință 20 cor.
4. Pentru scripturistică 16 cor.
5. Pentru adunarea generală 20 cor.
6. Pentru lemne 64 cor., pe seama învățătorului 40 cor. și pe seama școalei 24 cor.
7. Două jugere livadă.
Locuință liberă cu grădină de 1 juger.
8. Dela înmormântări unde va fi chemat 80 fil., cu liturgie 2 cor.

IV. Părășesci.

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. Pentru conferință 16 cor.
3. Pentru scripturistică 10 cor.
4. Pentru servitorul școalei 16 cor.
5. Pentru lemne 64 cor., pe seama învățătorului 34 cor. și pe seama școalei 30 cor.
6. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 fil., cu liturgie 1 cor.
7. Locuință liberă în edificiul școalei de sub Nr. 17 cu grădină de 800 \square stingeni.
- 8 Un juger de pământ estravilan.

V. Gladna-română.

1. Salar în bani gata 1000 cor.
2. Pentru conferință 16 cor.
3. Pentru adunarea generală 20 cor.
4. Pentru scripturistică 12 cor.
5. Dela înmormântări, unde va fi poftit 40 fil., iar cu liturgie 1 cor.
6. Lemne 30 metri, pe seama învățătorului 15 și pe seama școalei 15 metri.
7. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de $\frac{1}{2}$ juger.

VI. Petroasa

1. Salar în bani gata 440 cor.
2. Pentru conferință 12 cor.
3. Pentru scripturistică 12 cor.
4. Pentru lemne 34 cor., pe seama învățătorului 17 cor. și pe seama școalei 17 cor.
5. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de $\frac{1}{2}$ juger.
6. Un jumătate juger fânaș în hotarul comunei.

Emolumentele acestea se vor da învățătorului ales în comuna Bichigi numai până la finea anului 1909. Cu începerea dela 1 Ianuarie 1910 comuna aceasta va ridica salarul învățătoresc la 1000 cor.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în sf. biserică și afară de biserică, a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socoșile cultului și ale bisericei.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea vreunui din aceste posturi, comunele nu acordă alesului nici un fel de emolument decât cele indicate aici.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis la Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Făget.

Comitetul parohial dorește ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminică sau sâmbătoare în sf. biserică a respectivei comune, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic; dar nu în ziua de alegere.

Făget în 22 Iunie 1909.

3—3 [29]

În conțelegere cu comitetele parohiale

Sebastian Olariu m. p. protopresbiter tractual.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. din **Ohabita**, protopresbiteratul Caransebeșului se escrie concurs cu termen de 30 de zile.

Emolumente :

1. Salar în bani gata 300 cor.
2. Pentru scripturistică 10 cor.
3. Pentru conferințe 15 cor.
4. Locuință în edificiul școalei.
5. Pentru întregirea salarului la 1000 coroane s'a petiționat la stat.

Pentru serviciile prestate în alte comune nu s'a acorda nici un emolument.

Alesul are a purta cantoratul în și afară de biserică și a instrua tinerimea școlară în cântarea bisericească.

Recurenții au să-și înainteze petițiunile de concurs P. O Oficiu protopresbiteral până la termenul indicat. 1—3 [32]

Comitetul parohial

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Conzistoriu diecezan ddo 28 Aprilie a. c. Nr. 2275 Șc se escrie concurs pentru ocuparea postului de *învățător* la școala gr. or. română din **Agadici**, protopresbiteratul Oraviței cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“ cu următoarele

Emolumente :

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. 16 metri lemne, (8 metri pentru învățător și 8 metri pentru sala de propunere) 96 cor.
3. Pausa pentru scripturistică 10 cor.
4. Spese pentru conferință și adunare 16 cor.
5. Cortel natural cu grădină.
6. Pentru curatorul școalei 24 cor.
7. Două jugere de pământ arător și un juger estravilan, pupă care alesul are să plătească toate dările recerute.
8. Dela înmormântări unde va fi poftit 80 fil.

Se observă că comuna bisericească asigură alesului învățător urcarea salarului la suma minimală de 1000 cor. precum și ulterioarele cvinvenale conform dispozițiunilor cuprinse în § 2. și 3. al art. de lege XXVII. din anul 1907 cu începere dela 1 Iulie 1910.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântarea bisericească. Este îndatorat a purta scripturistica ca notar al comitetului și sinodului parohial, să compună socoșile bisericei și ale cultului, fără nici o altă remunerațiune.

Pentru serviciile prestate în alte comune comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

Recurenții au a-și subșterne recursele lor Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral din Oravița-montană, fiind adresate comitetului parohial din Agadici. Concurenții au a se prezenta, dar numai odată — în vre-o Duminică ori sâmbătoare, în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare, dar nicidecum în ziua alegerii.

Agadici în 28 Iunie 1909.

3—3 [30]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Conzistoriu diecezan ddo 12 Ianuarie 1909, se escrie concurs pentru *parohia de clasa I.* din comuna **Sacoșul-unguresc** devenită în vacanță, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“, pe lângă următoarele emolumente :

1. Una și jumătate sesiune parohială constătătoare din 46 jugere de pământ.
2. Birul 15 oche de cucuruz dela fiecare casă și stola uzuată.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avizați — recursele lor provăzute cu documentele recerute și adresate către comitetul parohial din loc. — să le subștearnă Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral gr. or. român din Buziaș în termenul indicat; având, cu prealabilă încunoștințare a Prea Onoratului Domn protopresbiter tractual, a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătoare în sfânta biserică pentru a-și dovedi desteritatea în serviciul divin și oratorie.

Din ședința comitetului parohial gr. or. român din Sacoșul-unguresc ținută în 18 Ianuarie 1909. 3—3 [31]

Aureliu Maghețiu m. p.
președinte

Georgiu Maghețiu m. p.
notar

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

47--52 [3]

R. GRAU ȘI FIUL, păpuțar

Karánsebes („LA CIZMA ROȘIE“)

Telephon 47. In casa institutului pedagogic-teologic diecezan.
 Depositul cel mai mare în ghete fine de dame,
 domni și băeți.

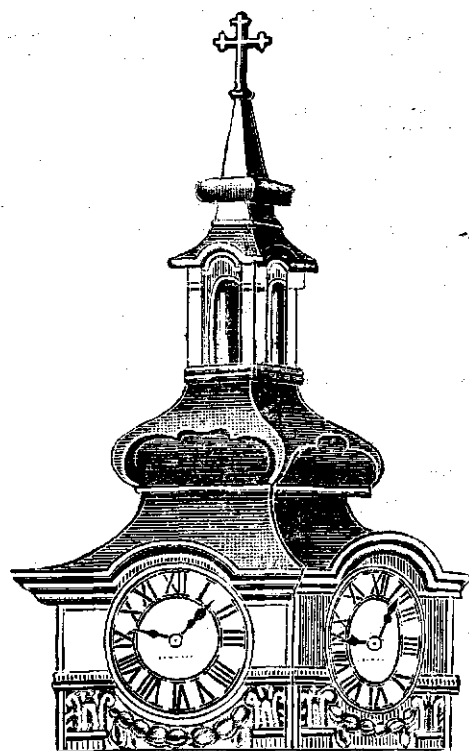
Unicul depozit al renumitelor fabricate a toată lumea

„Kobrak“ și „Danubia“

și ghete veritabil americane.

Gătirea ghetelor fine și moderne după măsură.

Reparaturi prompt și ieftin.

≡ OROLOAGE ≡

pentru turnuri bisericesti

in executare solida precum și repa-
 ratura acestora prevede sub garanție

Friederic Grochowina

orologier și mehanic

în Caransebes.

Casa institutului pedagogic-teologic diecezan Telephon 31

4—26 [1]

